

Sygn. akt V ACa 168/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia:	Olga Gornowicz-Owczarek
Sędziowie:	Lucjan Modrzyk Aleksandra Janas (spr.)
Protokolant: Anna Fic	

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2019r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko Gminie K.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gliwicach

o zapłatę w przedmiocie skargi pozwanej o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 czerwca 2014r.,

sygn. akt V ACa 417/13

postanawia:

1. odrzucić skargę;
2. zasądzić od pozwanej na rzecz powódki kwotę 17 (siedemnaście) złotych tytułem kosztów postępowania skargowego.

Aleksandra Janas Olga Gornowicz-Owczarek Lucjan Modrzyk

Sygn. akt V ACa 168/18

UZASADNIENIE

Pozwana Gmina K. wystąpiła ze skargą o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 czerwca 2014r., sygn. akt V ACa 417/13, którym oddalono apelację pozwanej oraz Prokuratora Okręgowego w Gliwicach od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 marca 2013r., sygn. akt II C 215/12. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy utrzymał w mocy wydany w sprawie nakaz zapłaty, zobowiązujący pozwaną do uiszczenia na rzecz (...) Banku S.A. w W. kwoty 1.757.671,67 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Jako podstawę skargi wskazano wykrycie nowych okoliczności faktycznych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, z których pozwana nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Sądy obu instancji uznały za zasadne żądanie powódki, która domagała się zasądzenia na swoją rzecz wskazanej wyżej kwoty z związku z umową cesji zawartą ze spółką (...), wykonawcą robót budowlanych na rzecz pozwanej. Rozstrzygając spór sądy obu instancji uwzględniły twierdzenie powódki, że pozwana dowiedziała się o umowie przelewu w dniu 30 sierpnia 2010r., co miało wynikać z oświadczenia podpisanego przez burmistrza pozwanej M. A., wobec czego zapłata dokonana po tej dacie do rąk zbywcy wierzytelności (spółki (...)) była nieskuteczna wobec powódki jako cesjonariusza. Pozwana tymczasem dowodziła, że o zawarciu umowy przelewu dowiedziała się dopiero w dniu 18 listopada 2010r. wobec czego dokonując zapłaty w okresie od 24 września 2010r. do 2 listopada 2010r. na rachunek bankowy wskazany przez spółkę (...) zwolniła się z zobowiązania. Odnosząc się do podstawy wznowienia postępowania pozwana podała, że w 2017r. w toku śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Gliwicach przeciwko M. A. ujawniono, że ustalenia sądów obu instancji nie były prawdziwe. W toku śledztwa ustalono bowiem, że w dniu 1 września 2010r., kiedy to uruchomiono kredyt udzielony spółce (...), powódka nie dysponowała oświadczeniem burmistrza pozwanej, datowanym na 30 sierpnia 2010r., a szczegółowe czynności procesowe prowadzonego śledztwa dowiodły, że powodowy bank przelał środki na rzecz spółki (...) mimo braku oświadczenia pozwanej o przyjęciu zawiadomienia w przedmiocie cesji wierzytelności. Ponadto ustalono, że oryginały dokumentów wpłynęły do pozwanej dopiero w dniu 24 listopada 2010r. Na tej podstawie skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz oddalenie powództwa i zasądzenie na swą rzecz kosztów procesu.

Powódka domagała się oddalenia skargi i zasądzenia kosztów postępowania skargowego. Zarzuciła, że okoliczność faktyczna wskazana jako podstawa wznowienia była podnoszona przez pozwaną w toku poprzedniego postępowania, wobec czego nie wypełnia przesłanek z art.403 § 2 k.p.c.

Prokurator przychylił się do skargi, wnosząc o jej uwzględnienie. Wyraził nadto zgodę na rozpoznanie sprawy na rozprawie apelacyjnej w dniu 19 lipca 2019r., o której został zawiadomiony bez zachowania terminu, o którym mowa w art.149 § 2 k.p.c. w związku z art.406 k.p.c.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Skarga podlegała odrzuceniu.

Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem pozwalającym na wzruszenie prawomocnych orzeczeń sądowych, korzystających co do zasady z powagi rzeczy osądzonej, z czym muszą wiązać się pewne ograniczenia jej dostępności. Wyrazem takiego podejścia ustawodawcy jest między innymi ściśle wyliczenie podstaw, na których można oprzeć skargę. Stwierdzenie, że skarga oparta jest na ustawowej podstawie warunkuje jej dopuszczalność. W wyniku przeprowadzonej kontroli wstępnej skarga ulega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, lecz także wtedy, gdy przytoczone w niej okoliczności dają się wprawdzie podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje (post. SN z 12 grudnia 2017r., IV CZ 88/17).

Ograniczenie dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania w przypadku, gdy jest ona oparta na ściśle określonych podstawach, wynika z jej reparacyjnego charakteru. Skarga nie służy kontroli prawomocnego orzeczenia z punktu widzenia tego, czy sąd rozpoznający poprzednio sprawę prawidłowo albo nieprawidłowo ocenił kwestie istotne dla rozstrzygnięcia, w tym w zakresie ustaleń faktycznych, jak i pod kątem ich zgodności ze zgromadzonym w sprawie materiałem. W związku z tym jest ona niedopuszczalna, gdy okoliczności, które są powoływane jako podstawa skargi, były już badane przez sąd w prawomocnie zakończonym postępowaniu, który stwierdził, że okoliczności te nie wystąpiły (zob. K.Weitz, (w:) T.Ereciński (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, WK 2016, uwagi do art.399 k.p.c.). Wyrazem wyjątkowego charakteru skargi o wznowienie postępowania jest także art.412 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie zakreśla podstawa wznowienia. Oznacza to związanie podstawami skargi, które należy rozumieć także jako zakaz wychodzenia poza jej granice.

Odnosząc powyższe rozważania natury ogólnej do niniejszej sprawy na wstępie należy stwierdzić, że zakres kognicji Sądu Apelacyjnego wyznaczyła wskazana przez skarżącą podstawa wznowienia uregulowana w art.403 § 2 k.p.c., to jest wykrycie okoliczności faktycznych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Jako nową okoliczność skarżąca wskazała fakt, że pisemne oświadczenie o przyjęciu do wiadomości cesji wierzytelności wobec Gminy, podpisane przez jej burmistrza M. A., opatrzone datą 30 sierpnia 2010r., nie zostało przekazane powodowemu bankowi w dniu 1 września 2010r. ponieważ oświadczenie to zostało podpisane dopiero w dniu 15 listopada 2010r. Skarżąca twierdziła także, że powyższa okoliczność została ujawniona w toku śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Gliwicach przeciwko M. A., któremu zarzucono popełnienie przestępstwa z art.296 § 1, 3 i 4 k.k. W wyniku podjętych czynności ustalono bowiem, że (...) Bank S.A., uruchamiając w dniu 1 września 2010r. kredyt dla spółki (...), nie dysponował zobowiązaniem pozwanej Gminy, podpisanym przez jej burmistrza w dniu 30 sierpnia 2010r. i przelał środki mimo braku tego dokumentu. Ponadto oryginały dokumentów zawierających oświadczenie burmistrza Gminy K. potwierdzające zawarcie umowy przelewu wierzytelności pomiędzy (...) i powodem, a nadto zawierające zobowiązanie gminy do przekazywania należności z tytułu zawartej umowy o roboty budowlane na konto własne banku wpłynęły do banku dopiero 24 listopada 2010r. Do tego czasu Gmina K. uiściła należności z trzech faktur na rachunek spółki (...) i kwot tych nie odzyskała.

Na poparcie powyższych twierdzeń skarżąca domagała się dopuszczenia dowodu z zeznań świadka M. A. („na okoliczność czasu, miejsca i okoliczności złożenia oświadczenia potwierdzającego przyjęcie cesji wierzytelności oraz braku wiedzy burmistrza i urzędników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w K. odnośnie warunków realizacji cesji”), wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 12 lutego

2018r., sygn. akt XVI K 113/14 („na okoliczność ustaleń poczynionych w postępowaniu karnym”) oraz odpisu postanowienia Prokuratury Okręgowej w Gliwicach z 15 lutego 2018r., sygn. PO IV Ds.56.2017 („na okoliczność wykrycia takich okoliczności faktycznych, które dotąd nie były znane sądom orzekającym w sprawie, mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a strona pozwana nie mogła z nich skorzystać w poprzednim postępowaniu”). Wnioski te podlegały oddaleniu. Wprawdzie dowodzenie nowych okoliczności, o jakich mowa w art.403 § 2 k.p.c., możliwe jest także na podstawie dowodów powstałych po zakończeniu poprzedniego postępowania, które w takim wypadku nie występują w funkcji podstawy wznowienia, to jednak stanowisko pozwanej co do potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego w powyższym zakresie nie zasługiwało na aprobatę. Data złożenia przez burmistrza pozwanej Gminy oświadczenia o przyjęciu do wiadomości przelewu na rzecz powodowego banku wierzytelności przysługującej spółce (...) z tytułu robót budowlanych, a także powiązana z tym data przekazania tych dokumentów powodce, stanowiła oś sporu w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem tutejszego Sądu z 30 czerwca 2014r. Niezależnie od innych zarzutów pozwana twierdziła bowiem, że o cesji wierzytelności została zawiadomiona nie w dniu 30 sierpnia 2010r., co wynikało z treści oświadczenia, lecz później, 15 listopada 2010r., wskazywano także datę 18 listopada 2010r., co miało istotne znaczenie dla oceny czy wpłaty dokonane na rzecz cedenta były skuteczne wobec cesjonariusza w świetle art.512 k.c. Ponadto już w poprzednim postępowaniu pozwana zarzucała, że uruchamiając w dniu 1 września 2010r. kredyt na rzecz wymienionej spółki bank nie dysponował oświadczeniem burmistrza, a tym samym naruszył wewnętrzne procedury regulujące zasady udzielania kredytów (zarzuty od nakazu zapłaty, k.60). Twierdziła także, że powódka uzyskała dokumenty niezbędne do uchronienia kredytu dopiero 24 listopada 2010r. Na tę okoliczność Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie żądanym przez stronę, w szczególności na rozprawie w dniu 15 listopada 2012r. dopuścił dowodów z przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania przedstawiciela pozwanej, celem ustalenia kiedy pozwana dowiedziała się o dokonanej cesji, od kogo i w jakim celu Burmistrz pozwanej składał oświadczenie datowane na 30 sierpnia 2010r. (k.103). Na rozprawie w dniu 17 stycznia 2013r. zeznania złożył ówczesnie piastujący stanowisko burmistrza pozwanej M. A., który między innymi podał, że oświadczenie związane z cesją wierzytelności podpisał w dniu 15 listopada 2010r., zaprzeczył natomiast by do zdarzenia tego doszło 30 sierpnia 2010r., a także podał inne okoliczności dotyczące sprawy zawiadomienia o cesji i rozliczeń ze spółką (...) (k.123-125). Zeznania te, w wyniku oceny dokonanej na podstawie art.233 § 1 k.p.c., nie zostały uwzględnione przez sądy obu instancji, co skutkowało podniesieniem zarzutów naruszenia prawa procesowego

w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego, a także legło w podstaw skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego, co do której Sąd Najwyższy w dniu 26 czerwca 2015r. wydał postanowienie o odmowie jej przyjęcia do rozpoznania.

Okoliczność wskazana przez pozwaną nie ma zatem charakteru nowości ponieważ była już przez stronę podnoszona, tyle, że skarżąca nie zdołała jej udowodnić. Temu także służyło twierdzenie, że powódka nie dysponowała oświadczeniem burmistrza pozwanej Gminy w dniu 1 września 2010r., kiedy to doszło do uruchomienia kredytu. W art. 403 § 2 k.p.c. chodzi zaś o późniejsze wykrycie faktów i dowodów dla strony nie tylko nieznanymi w toku poprzedniego postępowania, lecz których także nie mogła znać, choć istniały już w toku tego postępowania, ale nie były objęte materiałem sprawy. (...) z końcowego zwrotu art. 403 § 2 k.p.c. wynika nadto, że „wykrycie” odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nieujawnionych i wtedy nieujawnialnych, bo nieznanymi stronom. Strona może więc powołać się na nie jedynie wówczas, gdy nie mogła z nich skorzystać przed rozstrzygnięciem, albowiem wymieniony przepis obejmuje wyłącznie fakty nieujawnialne albo stronie nieznanymi i dla niej niedostępne. Natomiast fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, tj. miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu (zob. post. SN z 8 lutego 2018r., I UZ 68/17, tak też post. SN z 15 lutego 2018 r., I CZ 4/18). Przewidziana w art. 403 § 2 k.p.c. niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy strona mogła powołać je w tym postępowaniu, ale nie uczyniła tego na skutek opieszałości, zaniedbań, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania. Chodzi więc o sytuację, w której strona - ujmując rzecz obiektywnie - nie była w stanie określonych dowodów lub okoliczności powołać w poprzednim postępowaniu (tak min. post. SN z 26 lutego 2015r., III CZ 5/15). Cech nowości nie nosi zatem okoliczność przez stronę powołana, ale taka, której nie zdołano udowodnić.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, pozwana wnosząc skargę o wznowienie zmierza w istocie do ponownego dowodzenia okoliczności, na które już powoływała się w poprzednim postępowaniu, a które zostały uznane za niewykazane, co nie mieści się w przywołanej podstawie wznowienia. Na marginesie jedynie należy zauważyć, że w takim wypadku – przy spełnieniu pozostałych przesłanek – właściwa byłaby podstawa wznowienia polegająca na ujawnieniu nowych dowodów, a nie nowych okoliczności.

Jak wskazuje się w judykaturze (post. SN z dnia 6 lutego 2018 r., III UZ 11/17, także post. SN z dnia 26 lutego 2015 r., III CZ 5/15), badanie oparcia skargi o wznowienie postępowania na ustawowej podstawie nie ogranicza się do kontroli, czy wskazane w skardze okoliczności odpowiadają ustawowym podstawom wznowienia, ale obejmuje również ustalenie, czy podstawa rzeczywiście istnieje. Jak wskazano wyżej, wskazana przez pozwaną podstawa wznowienia postępowania nie wystąpiła ponieważ powołane w skardze okoliczności dotyczące daty sporządzenia oświadczenia o przyjęciu cesji do wiadomości przez burmistrza pozwanej oraz daty przekazania tego dokumentu bankowi kredytującemu, były przedmiotem rozważań Sądów obu instancji i jako takie nie mają charakteru nowości w rozumieniu art.403 § 2 k.p.c. W konsekwencji skarga okazała się niedopuszczalna i podlegała odrzuceniu na podstawie art.410 § 1 k.p.c.

Z tych też przyczyn oddaleniu podlegały zgłoszone wnioski dowodowe. Dodatkowo stwierdzić należy, że wniosek o przesłuchanie M. A. stanowił powtórzenie czynności procesowej dokonanej już w toku poprzednio prowadzonego postępowania pierwszoinstancyjnego, zaś pozostałe wnioski dotyczyły okoliczności niespornych. Poza tym postanowienie o umorzeniu postępowania karnego może co najwyżej służyć ustaleniu, że podjęto decyzję procesową tej treści oraz jej podstaw faktycznych i prawnych. Nie ma ona natomiast mocy wiążącej w rozumieniu art.11 k.p.c., a nadto czynienie ustaleń faktycznych w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy tylko w oparciu o ustalenia śledztwa, prowadziłoby do naruszenia zasady bezpośredniości. Na marginesie jedynie zauważyć wypada, że wbrew stanowisku wyrażonemu w skardze, umarżając śledztwo przeciwko M. A. Prokurator nie stwierdził, że złożył on oświadczenie o przyjęciu do wiadomości umowy cesji w dniu 15 listopada 2010r., co – gdyby taki fakt miał miejsce – czyniłoby powództwo banku niezasadnym. Przeciwnie, Prokurator doszedł do przekonania, że po wyczerpaniu wszystkich możliwości dowodowych pozostały wątpliwości, które nie dawały zaś podstaw do uznania za prawdziwą jednej z dwóch rysujących się wersji co do daty sporządzenia tego oświadczenia. W konsekwencji, kierując się wyrażoną w art.5 § 2 k.p.c. zasadą in dubio pro reo, przyjął wersję dla podejrzanego najbardziej korzystną, że jako organ gminy powziął on wiadomość o przelewie wierzytelności już po dokonaniu na rzecz cedenta zapłaty

należności dochodzonej w niniejszym postępowaniu przez cesjonariusza. Z kolei przytoczony wyżej wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach dowodzi jedynie tego, że W. A., członek zarządu spółki (...), naruszył porządek prawny poprzez rozdysponowanie na potrzeby tej spółki kwot uzyskanych od Gminy K. w wysokości 1.757.671,67 zł, które Gmina mylnie wpłaciła na konto spółki, a nie na konto własne banku, co miało nastąpić zgodnie z umową cesji. Jak ustalił Sąd Okręgowy, czyniąc tak W. A. działał na szkodę zarówno Gminy, jaki (...) Banku.

Z podanych wyżej względów i na mocy powołanych przepisów Sąd Apelacyjny orzekł o odrzuceniu skargi. Ponieważ rozstrzygnięcie to musi być traktowane jako przegranie postępowania, zgodnie z art.98 k.p.c. zasądzone od skarżącej na rzecz przeciwnika koszty postępowania w wysokości 17zł, odpowiadające poniesionej opłacie od pełnomocnictwa.

SSA Lucjan Modrzyk SSA Olga Gornowicz – Owczarek SSA Aleksandra Janas

(...)

(...)

Z/

1. (...)

2. (...)

(...)